

RAFAEL VAN DER VAART

Nou, het boek is bijna klaar, Rafael.

‘O, mooi. Je loopt me nu al ruim twee jaar voor de voeten. Wat wordt het nou voor boekie, pik?’

Over wat je doet in je leven. En wat je hebt gedaan.

‘Lekker vaag.’

Je was toch het eerste tieneridool van deze eeuw. En nu ben je nog steeds voortdurend op tv.

‘Oké. Nog andere mensen gesproken?’

Een aantal. De familieband intrigeerde me. Maar niet elke oude buurman, trainer of medespeler heb ik gesproken. Dit wordt niet de allesomvattende Rafael van der Vaart-biografie.

‘Maak je er wel een eerlijk boek van? Ik heb er altijd een hekel aan als journalisten me beter afschilderen dan ik ben. Als jij mij een 7 gaf na een wedstrijd omdat je me graag mag, terwijl ik slecht had gespeeld, dan nam ik je niet meer serieus.’

Dus alle boeren en winden mogen erin?

‘Niet allemaal, dat wordt een beetje onsmakelijk. Maar het moet denk ik niet zo’n boek worden waarin jij de psycholoog uithangt om mijn diepste gevoelens te analyseren. Zo diep gaat het bij mij allemaal niet, meestal.’

Zo heb ik me ook niet opgesteld, toch?

‘Nee, maar je had wel veel vragen. Dat hebben al die journalisten en schrijvers. Ze vragen de hele tijd. Ik ben gewoon een vrolijk persoon die lekker wil leven.’

Dat heb ik gemerkt.

‘Oké, mooi. Hé, maar vond je het wel leuk, trouwens? Voor jou was dit eigenlijk gewoon werk, toch?’

Klopt.

‘Oké, ik heb graag dat iedereen het leuk heeft.’

Weet ik. Het was leuk.

‘Oké, nou... heb je toch nog een diepgravend gesprek met me gehad.’ (lacht hard).

‘Net effe gespuugd. Ik weet niet wat het is.’

Op het VIP-parkeerdek van de Johan Cruijff ArenA drentelt een man heen en weer. Hij kijkt voortdurend op zijn telefoon. Zijn schouders en buik staan een beetje naar voren, zijn knieën wat naar buiten, zijn ogen zijn lichtblauw, tamelijk fel, zijn grijze haar naar achteren gekamd.

Chronische knieproblemen maken dat hij wat moeilijk loopt. Toch speelt er meestal een flauwe glimlach om de lippen van Ramon van der Vaart, alsof ze altijd paraat staan om een grap te maken. Of op z'n minst een lollige opmerking.

Maar nu niet.

Op de opmerking van een vriendelijke Ajax-medewerker dat hij er in zijn zwarte colbert netjes uitziet, slaat de beginzestiger haast geen acht.

‘Ongelooflijk, toch, het is eigenlijk echt ongelooflijk,’ mompelt Ramon een paar keer tegen niemand in het bijzonder. De vriendelijke Ajax-medewerker vraagt of hij het wil herhalen, want Ramon praat een beetje binnensmonds.

‘Het is gewoon ongelooflijk.’

Wat er nou toch echt ongelooflijk is, vraagt de Ajax-medewerker niet.

‘Het is vandaag 7 januari 2025, en dat betekent dat het precies 25 jaar geleden min een maand is dat Rafael zijn eerste contract tekende bij Ajax,’ zegt Ramon. ‘En nu gaat Damián dat doen, mijn kleinzoon. Dat is toch ongelooflijk?’

Rafael van der Vaart is Ramons oudste zoon. Op het grasveld dat verderop in het stadion ligt, voetbalde Rafael begin deze eeuw vijf seizoenen. In alle neutraliteit kan worden gesteld dat hij er zeker de eerste seizoenen een publiekslieveling was, een meisjes-idool, maker van bijzondere doelpunten, uitvoerder van bijzondere hoogstandjes, van intuïtieve oprispingen, dat er best vaak ‘oooohhhh’ werd geroepen als hij aan de bal was. 156 wedstrijden speelde hij voor Ajax, en daarin maakte hij 63 goals.

‘Als middenvelder, hè,’ zegt Ramon meestal snel achter dat doelpuntenaantal aan. ‘Dat zie je nu niet meer. En je zou ook eens moeten uitzoeken hoeveel assists hij heeft gegeven. Dan ga je schrikken, zoveel zijn dat er.’

Valt mee. 25 stuks.

Maar het gaat vandaag niet om de 109-voudig international Rafael van der Vaart die na Ajax, Hamburger SV (HSV), Real Madrid, Tottenham Hotspur, wederom HSV, Real Betis en FC Midtjylland afzwaaide bij Esbjerg in 2018. En die vandaag de dag nog steeds voortdurend op tv is als veelgevraagd voetbalanalist.

Het gaat vandaag om Damián, Rafaels zoon die een kortstondige doch flinke opmars door de Ajax-opleiding maakt en over een uurtje zijn eerste volwaardige profcontract zal tekenen bij de Amsterdamse club. Opa Ramon is druk bezig om, tussen het uiten van zijn verbazing over de timing van de contractondertekening door, familieleden en vrienden naar de juiste ingang te loodsen en hen vervolgens de weg te wijzen in het betonnen skelet.

Damián is nog jeugdspeler, maar de bijeenkomst behelst meer dan alleen een krabbel zetten. Het wordt ‘een soort ceremonie’ zal Directeur Voetbal van Ajax Marijn Beuker een halfuur later zeggen in een haast onvindbare kamer in de buik van het stadion.

Verleden en moderne tijden komen in die kamer samen. In een wand is een glimmend houten vitrine verwerkt vol zilveren bekers

en oude shirts, voor een andere is een metersbreed rood bord geplaatst met de grootste sponsors van Ajax erop. Voor die wand zullen straks foto's worden genomen van Damián in gezelschap van familieleden en vrienden na de ondertekening, en die foto's zullen de wereld over gaan.

Veertien van de vijftien stoelen in de kamer zijn al ruim voor de ceremonie begint bezet; naast familieleden en vrienden zijn er twee Ajax-bestuurders en hun assistente aangeschoven. In een hoek staat een rijzige man met drie fotocamera's voor zijn buik, hij vereeuwigd al jaren speciaal voor de familie Van der Vaart belangrijke gebeurtenissen. Ook al worden die foto's later haast niet meer bekeken, biecht Ramon op, want 'daar worden we altijd een beetje sentimenteel van'.

Rafael zit aan een lange tafel naast Damián. Hij draagt een nette donkerblauwe trui en pantalon en vertelt, zoals gewoonlijk, over zijn grote passie: padel.

Bijna dagelijks beoefent hij deze racketsport. Die middag ook nog. Hij had 'uiteraard' gewonnen ondanks een 'gierende koppijn'. 'Net effe gespuugd. Ik weet niet wat het is.'

Hij klinkt nog wat heser dan anders en ziet een beetje wit.

Zijn moeder Lolita, fraai gekapt, gouden sieraden, roze colbert: 'De zenuwen?'

Rafael: 'Misschien onbewust.'

Lolita moederlijk: 'Ik snap het, hoor. Ik heb het ook een beetje.'

Rafael wrijft in zijn ogen, schudt dan zijn hoofd als een hond die zijn vacht droogt. 'Zal wel weer janken worden. Is iedereen er? Waar blijft Robert?'

Robert is Robert Geerlings, advocaat, zaakwaarnemer en vriend van de familie Van der Vaart. Hij beoordeelt en onderhandelt over alle contracten die Rafael en Damián aangaan.

'Ik ben er bijna, ik stond in de file,' zegt Geerlings via de telefoon van Ramon.

‘Verkeerde file genomen zeker,’ zegt Rafael, die net als zijn vader ook altijd loert op een grap.

Wanneer Robert Geerlings licht bezweet binnenkomt, omhelst hij iedereen. Rafael probeert ondertussen via FaceTime zijn vriendin Estavana Polman en hun dochtertje Jesslynn te bereiken. Ze zitten in hun appartement in de Roemeense hoofdstad Boekarest, waar Estavana professioneel handbal speelt. Rafael woont daar ook als hij niet in Nederland is voor tv-werkzaamheden of reclameverplichtingen.

Ondertussen moet de verbinding met Sylvie Meis, de moeder van Damián en ex-vrouw van Rafael, intact blijven. Zij vertoeft op de Malediven.

‘Hoe doe je dat nou? Kan jij het niet effe doen?’ vraagt Rafael hoofdschuddend aan een vriend. ‘Ik ben hier zo gruwelijk onhandig in. Vandaag helemáál.’

Damián moet lachen. ‘Je bent hier altijd onhandig in, pap.’

Om de spanning te breken vertelt Rafael over zijn eigen contractondertekeningen. ‘Verschrikkelijk vond ik dat.’

Lolita: ‘Ik weet er nog eentje dat je vader dronken was.’

Rafael: ‘Eentje maar?’

Ramon: ‘Ja, hallo! We moesten er al heel vroeg zijn, dat duurde de hele dag. Ik was zenuwachtig dus ik nam een biertje. En daarna nog eentje.’

Rafael: ‘Ik sta overal lachend op die foto’s, maar ik vond het vreselijk. Wie me goed kent, ziet het ongemak. Moest je een net pakkie aan, allemaal mensen die je amper kent de hand schudden. Ik was toen nog niet zo van het praten. Ik vind dat eigenlijk nog steeds moeilijk,’ aldus de man die tegenwoordig bij drie zenders aanschuift om over voetbal te babbelen, tussendoor nog wat podcasts opneemt, bijklust als reclamezuil en ook nog vaak bij reguliere talkshows en tv-programma’s opduikt.

De telefoon van Ramon gaat weer. Hij goochelt met zijn toestel in zijn zwetende handen, lacht schaapachtig.

‘Kunnen we deze man laten verwijderen,’ oppert Rafael.

Klap op schouder van zijn vader.

‘Nou, doe rustig. Sjeessus, man. Ik word helemaal zenuwachtig van jou.’

Nadat iedereen zit, heet Ajax’ Directeur Voetbal Marijn Beuker iedereen welkom en richt zich dan tot Damián. ‘Ja, Damián, dit is het eerste echte grote contract,’ zegt Beuker, die niet alleen is binnengehaald door Ajax-adviseur Louis van Gaal, maar ook spreekt met een Van Gaal-achtige dictie. ‘Dit samenzijn gaat een uurtje duren. Wat we tegenwoordig óók doen, want het is écht een bijzonder moment, is dat jij, Damián, afsluit met een speech.’

Damián, gestoken in een frisse witte trui, lacht ongemaakt.

‘Doen we helemaal aan het eind. Maar ook vader en moeder en wie dat ook maar wil, krijgen de gelegenheid om wat tegen je te zeggen. Goed, Rafael, jij trapt af. Of nee, eerst Casimir,’ besluit Beuker.

Casimir is Casimir Westerveld, hij draagt bij Ajax de titel Hoofd Ontwikkeling. Hij vertelt over de eerste keer dat hij sprak met Damián, Rafael en Ramon van der Vaart anderhalf jaar geleden. Damián mocht toen voor het eerst in de jeugd bij Ajax spelen, nadat hij eerder uitkwam voor het Deense Esbjerg.

Casimir Westerveld, ook al vrij plechtig sprekend: ‘Ik zei toen twee woorden: twijfel en vertrouwen. Dat leek niet te matchen. Maar de afspraak was: we gaan ervoor. Je kwam van Esbjerg, de rapporten waren nog niet *top-top*. Maar er was ook vertrouwen, want we gaan dit avontuur niet voor niets aan. Mooi om vast te stellen dat we in anderhalf jaar tijd van twijfel naar vertrouwen zijn gegaan. Op zich is dat al een applausje waard.’

Westerveld kijkt even op. Iedereen applaudiseert.

Westerveld vervolgt: ‘Iedereen heeft een papa en mama, maar als ze allebei bekend zijn, want ook jouw moeder is bekend, brengt dat wat extra’s met zich mee. Wat ik knap vind aan jou is dat je je

eigen verhaal aan het schrijven bent. Dat ben je aan het doen, dus ook dat is zeer zeker een applausje waard.'

Iedereen applaudisseert weer.

'Laat me afsluiten met een minpuntje, of beter gezegd: iets om je te prikkelen. De eerste anderhalf jaar zeiden we: 'je mag'. Nu wordt het 'moeten'. Je wordt nu een echte profspeler. Dat brengt verplichtingen met zich mee. Knoop in je oren dat je nu het verschil moet gaan maken. Ik wens jou succes. Applaus.'

Weer wordt er braaf geapplaudiseerd.

Directeur Beuker: 'We gaan nu een rondje maken, want die tranen moeten wel komen, mensen.'

Rafael: 'Laat ik maar beginnen dan.'

Als Rafael al zijn keel schraapt, zegt Beuker: 'Eerst even door-nemen met wie we hier zijn. Casimir stuurt alles aan rond de jeugdopleiding, ik ben directeur voetbal, nu dertien maanden.'

Hij wendt zich tot Damián en zegt: 'We hebben een sportief plan met je. De volgende stap is snel naar Jong Ajax. Ik heb be-wondering voor hoe je ermee omgaat en ik ga op het einde nog iets vertellen wat ik tegen alle talenten vertel. Oké Rafael...'

Rafael: 'Nou, misschien eerst je moeder. Dames gaan voor.'

Sylvie Meis, die bekendheid verwierf als actrice en presentatrice en tussen 2005 en 2013 getrouwd was met Rafael, zegt via de tele-foon van Rafael: 'Jullie kunnen me nu horen? Nou, lieve Damián, ik ben ontzettend trots op jou, ik weet hoeveel werk, energie en zelfvertrouwen nodig is om daar te komen. Mooi om te zien dat je aan het groeien bent, jongen. Je geeft nooit op, bent superkri-tisch op jezelf. Maar je hebt ook altijd vertrouwen, je bent sterk. Mooi compliment, want het is niet makkelijk als kind van twee bekende mensen. Het is best een pakketje dat je meedraagt. Alle vertrouwen heb ik in je, ben zo trots, hou zoveel van je. Ik wilde er zo graag bij zijn. Maar ja, ik zit op de Malediven, zo is het leven.'

Ze lacht.

Rafael: 'Oké, nu je zusje.'

Jesslynn: 'Ik ben heel trots op jou.'

Estavana valt bij: 'Jij kunt dit, Dam, eerst je school afmaken.'

Rafael: 'En nu. Opa?'

Ramon, grijnzend: 'Nee, ga jij maar eerst.'

Rafael, zuchtend: 'Ehh... ik ben hier heel slecht in.'

Hij kijkt naar Damián. Met onvaste stem, en nog wat heser dan anders: 'Nou, jongen, we zeiden laatst tegen elkaar: we houden van elkaar, we zijn trots. Dat je voor deze club speelt, is voor mij het grootste compliment. Ik weet: je doet het voor iedereen, maar dat je dit bereikt hebt met hulp van Ajax, want dit is de beste opleiding, vind ik heel knap. Je speelde eerst bij Esbjerg, omdat we daar toen woonden. Nu woon je bij je opa en oma in Nederland, omdat jij heel graag prof wilde worden. We hebben een beetje gebluft om je binnen te krijgen bij Ajax, wat je nu laat zien is een volgende stap. Maar... dit is pas het begin. Dat is het harde van deze wereld. Als je nu denkt: ik heb een contract tot 2029, aaahhh ik zie het allemaal wel, nou dat is de grootste fout die veel spelers maken. Je moet gas geven, elke dag gas geven. Ik weet, ik ben een zeikerd en blijf een zeikerd, maar... ik hou van je.'

Rafael omhelst zijn zoon, en leunt daarna achterover in zijn stoel. Zijn ogen zijn rood en nat, hij kan niets meer uitbrengen. Ook andere familieleden krijgen het te kwaad.

Damián oogt wat ongemakkelijk tussen al het gesnik en gesnif, hij kijkt strak naar het shirt voor hem op tafel. Erop staat 'Van der Vaart' en daaronder '2029'. Tot dat jaar loopt zijn nieuwe contract.

Nu mag opa Ramon spreken.

'Poeh!' zegt die alsof hij op een hoge brug staat met een te lang elastiek om zijn middel. 'Raf zei dat hij er slecht in is. Ik ben er megaslecht in. Ik ben trots op je, Dammie, dat weet je. Daarbij ben je een geweldige kleinzoon, ben ik enorm blij dat je bij ons woont, omdat je ouders in het buitenland wonen. Het is emoti-

oneel voor mij. 25 jaar geleden, min een maand, tekende je vader ook zijn eerste contract hier. Dat weten de mensen hier niet.'

Rafael zachtjes: 'Nou dat loop je al een halfuur lang tegen iedereen te zeggen...'

Ramon: 'Ik ben megatrots op hoe je je ontwikkeld hebt. Was een pittig eerste jaar, je speelde vaak niet. Daar heb je je fantastisch doorheen geslagen. Ik kan niet uitdrukken wat ik in mijn hart voel wat jij bereikt hebt. Geweldig. Je staat pas aan het begin, nu gaat het beginnen, nu moet je. Ik geef het voorbeeld van je vader, die wilde elke dag de beste zijn. Dat lukte weleens niet.'

Rafael razendsnel tussen zijn tranen door: 'Nou, zelden.'

Ramon: 'Die intentie moet je altijd hebben, de beste willen zijn. Ben megatrots op je. Van harte gefeliciteerd, pik.'

Dan is het de beurt aan oma Lolita, die eigenlijk 'wars is van de voorgrond', zo zei ze eerder.

Lolita: 'Ik sluit me aan bij de rest. Ga nu al beginnen met huilen. Ik doe veel voor je, we hebben weleens woordjes, maar ik ben megatrots. Ga jij maar, Fernando.'

Rafaels jongere broer Fernando heeft nog de meest vaste stem van het gezin. 'Ik wil zeggen dat ik supertrots ben op wat jij voor ontwikkeling in twee jaar hebt doorgemaakt. In het begin ging het langzaam, je speelde weinig tot nooit. Daarna heb je zo je best gedaan. Is ongelooflijk. Wij geloven allemaal in je. Je hebt een geweldig karakter en dat is waar clubs naar kijken. Geloof me. Jij bent altijd aan het vechten.'

Een Ajax-medewerker vraagt of er iemand water en tissues wil. Een aantal handen gaat omhoog.

Het is nog niet klaar.

Bernardo Gentile wil nog graag iets zeggen. Hij is een vriend van de familie. 'Als dat mag,' vraagt de kale, stevig gebouwde Bernardo opvallend bedeesd.

'Tuurlijk,' zegt Rafael. 'Ik ben nu toch al aan het huilen.'

Bernardo met zachte, lage stem en stevig Noord-Hollands accent: 'Ik vind de familie Van der Vaart prachtige mensen die alles voor Damián doen. Ik heb Damián leren kennen, want ik breng hem weleens naar de training als Ramon niet kan. Nou, en ik zie ook dat je buiten de trainingen om in Beverwijk op voetbalvelden voor jezelf gaat trainen, je gaat op tijd naar bed, je gaat nooit hangen met andere jongeren op straat. Je gaat voor je sport en carrière en dat met zo'n naam... toch blijf je heel nuchter, heel benaderbaar. Je bent je opa en oma heel dankbaar.'

Bernardo slikt. 'Ik heb er dagen niet van kunnen slapen dat hij me vroeg om hier bij te zijn.'

Er wordt weer geslikt en gesnikt. Damián kijkt naar de grond.

Rafaël breekt in: 'Bernardo, je bent een vriend van de familie, als wij niet kunnen breng jij hem naar Ajax. Ik vind het ook zo mooi dat Damián jou zelf vroeg om erbij te zijn. Toen dacht ik: oké, hij ontwikkelt zich ook als mens.'

Bernardo: 'Damián, je bent een voorbeeld voor heel veel jongeren.'

Damián knikt verlegen, hij weet ogenschijnlijk niet waar hij moet kijken.

Het pandemonium is nog niet klaar. Er komt een vijfkoppige ploeg van de media-afdeling van Ajax binnen. Een van de redacteuren vertelt wat ze precies gaan doen, wie ze graag willen interviewen en fotograferen.

Rafaël schudt zijn hoofd. 'Ook dit nog, hoort er nu ook allemaal bij. Alleen hierom wilde ik eigenlijk nooit naar een nieuwe club.'

Hij pakt zijn telefoon en raakt het contact kwijt met zijn voormalige en huidige levenspartners.

Zegt tegen zijn telefoon: 'Hoho. Niet weggaan, Dammie moet zelf nog speechen! Pfff... wat een ondingen die telefoons.'

Hij geeft het onding aan een vriend, en moedigt hem aan: 'Jij